

Kroz našu zemlju

KOMASACIJA ZEMLJIŠTA

I.

U smislu Zakona o komasaciji zemljišta od 24. XII. 1954. formirane su u NO kotara kotarske komasacione komisije, koje će odigrati važnu i veoma korisnu ulogu u unapređenju naše poljoprivrede.

Skoro u svim dijelovima NR Hrvatske gospodarstva su većinom rascjepkana i rasijana u manje površine, pa i u neznatne od svega desetak čhv, tako da pojedini gospodar sa 4—5 jutara zemlje ima i po desetak komadića zemlje u udaljenosti od više kilometara od domaćinstva. Ovakvo gospodarstvo skupo je, nepraktično i rasipno, jer se zemlja ne može u cijelosti i planski iskoristiti. Na ovakvu gospodarstvu ostaje dosta neiskorišćenog zemljišta, koje otpada na razne puteljke, jarke, međe, živice, nužne prolaze i t. d.

Zbog malene i nepravilne površine, često je nemoguća obrada plućnom spregom, a pogotovu modernim poljoprivrednim strojevima. Udaljenost pojedinih komada od domaćinstva oduzima mnogo vremena za dolazak i odlazak na zemljište, a otežava se nadgledanje i kontrola razvoja plodova, što je od bitne važnosti za pravilno obavljanje pojedinih poslova.

Poznato je, da baš na područjima rascjepkanog i sitnog zemljišta često dolazi do zadiranja u zemljište susjeda uslijed preoravanja međa, krčenja živica i košnji preko međe.

Sve su ove činjenice uzrok čestim svađama i sudskim parnicama.

Do donošenja novog Zakona o nasljedstvu nasljednici su plaćali porez na nasljedstvo, čija je stopa bila dosta velika. Nasljednici, da bi izbjegli plaćanje tog poreza, često nisu provadali ostavinske raspave, nego su međusobno podijelili nekretnine, koje se i danas vode kao vlasništvo pod imenom njihovih davno umrlih predaka. Isto tako na mnogim zemljištima stečenim kupoprodajom, darovanjem ili dosjelošću, uživaoci nisu upisani u zemljišnim knjigama kao gruntovni vlasnici, ta-

ko da faktično stanje ne odgovara gruntovnom stanju.

Svi ovi istaknuti stvarni i pravni nedostaci rješavanju se u komasacionom postupku na zemljištu obuhvaćenom komasacijom. No komasacija donosi i niz drugih prednosti za svako pojedino gospodarstvo.

Najvažnije je u komasacionom postupku, da se za brojne, rascjepkane i sitne komade zemljišta jednog gospodarstva, dobivaju kod dodjele zemljišta veće površine i bliže domaćinstvu.

Novo su površine ravnih međa i pravilnih oblika prikladnije za obradu, a kod gradilišta (fundaša) za podizanje domaćinstava.

Komasacija u znatnoj mjeri poboljšava vrijednost zemljišta time, što se osnivaju novi kanali, mostovi, propusti i putovi.

Posebnu važnost imaju komasacije vodoplavnih područja, jer se kopanjem i reguliranjem glavnog odvodnog, te sporednih kanala, pretvara neobrađivo i neplodno zemljište u plodne oranice i livade. Tako se podiže ne samo kvalitet zemljišta, nego i kvalitet i količina poljoprivrednih proizvoda, što sve u krajnjoj liniji doprinosi poboljšanju i unapređenju naše poljoprivrede u cjelini.

II.

Komasacija zemljišta sprovodi se u cilju stvaranja većih i pravilnijih zemljišnih čestica, što će omogućiti njihovo ekonomičnije obrađivanje i rentabilnije iskorištavanje, te stvaranje povoljnih uvjeta za uređenje i razvitak naselja.

U istom se cilju provode hidrotehničke melioracije i asanacije zemljišta.

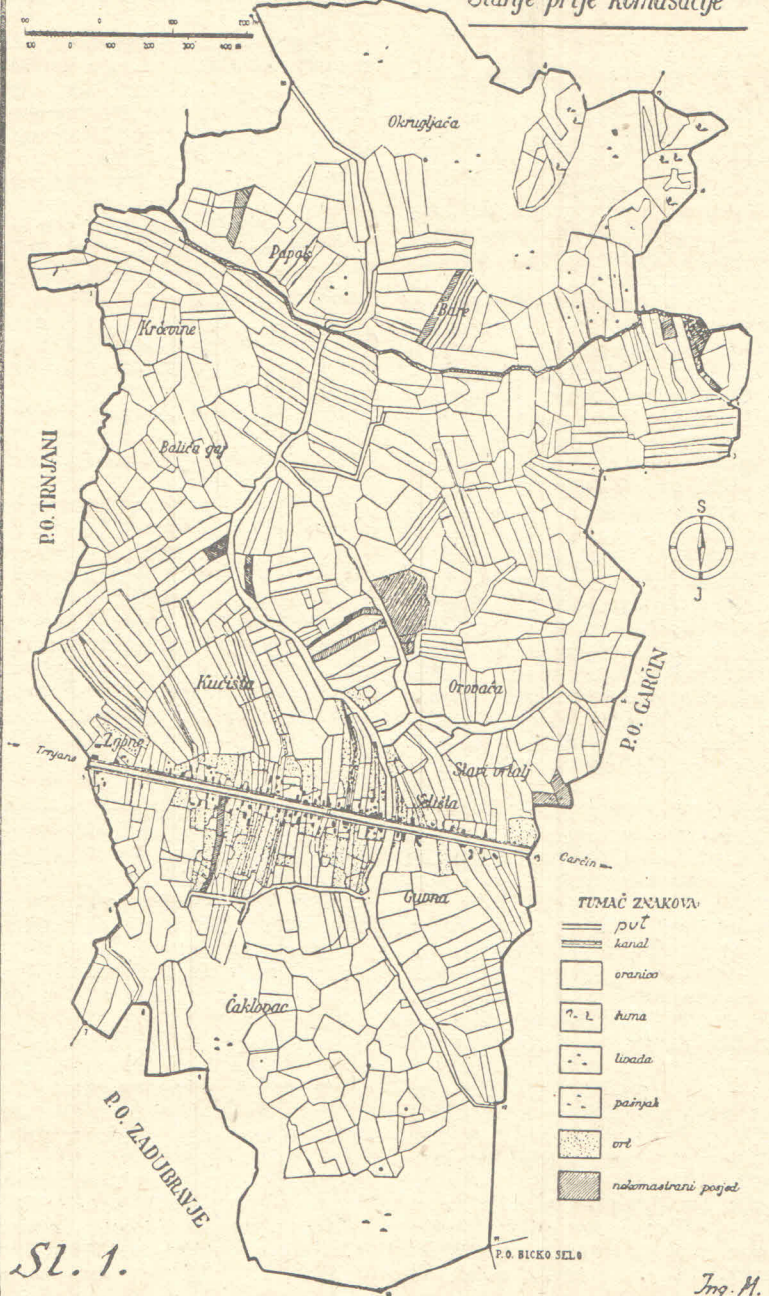
Komasacija se provodi na zahtjev interesenata, t. j. vlasnika zemljišta, ili po odluci državnog organa.

U prvom slučaju neki vlasnici zemljišta stavljaju prijedlog NO općine, koji saziva sve vlasnike, da se izjasne da li prihvaćaju zahtjev predlagača, da se izvrši komasacija zemljišta na određenom području. Ukoliko se većina vlasnika izjasni za komasaciju, NO općine dostavlja

Pregledni naert p. o. SELNA

P. O. KLOKOČEVİK

Starje prije komasacije

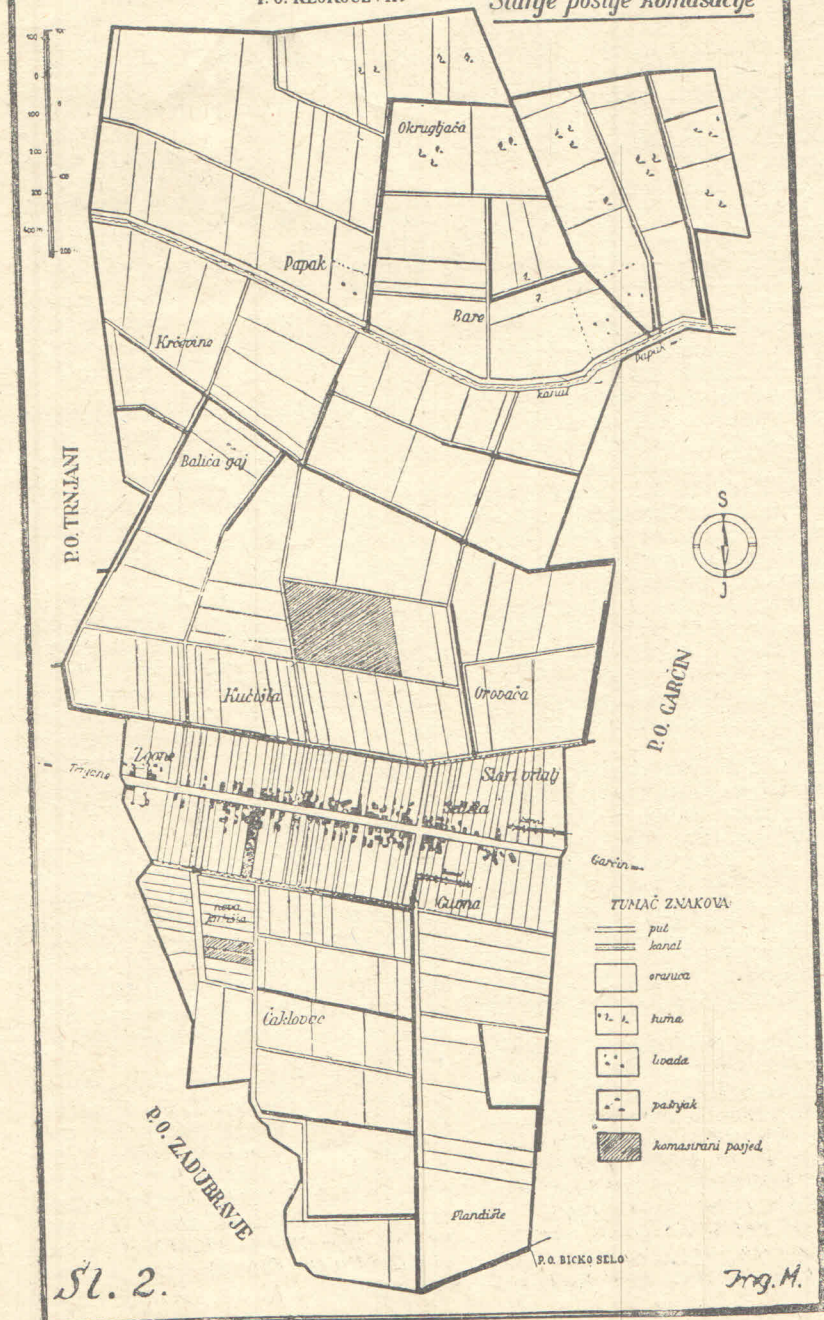
Sl. 1.

Ing. H.

Pregledni nacrt p. o. SELNA

P. O. KLOKOČEVİK

Stanje poslije komasacije

Sl. 2.

Trg. M.

predmet sa svojim mišljenjem NO kotara, koji u sjednici Kotarskog vijeća i Vijeća proizvođača donosi odluku o odobravanju predložene komasacije. Protiv ove odluke može se podnijeti žalba Izvršnom vijeću Sabora.

Svoju odluku, u kojoj se točno navodi i opseg zemljišne površine, koja se ima komasirati, dostavlja Narodni odbor kotara nakon pravomoćnosti komasacionoj komisiji na provedenje komasacije.

Kotarska komasaciona komisija, koja je sastavljena od predsjednika, zamjenika, koji su redovni suci, te četiri člana njihovih zamjenika, rukovodi komasacijom, a pri rješavanju donosi odluke u vijeću. Troškove oko postupka komasacije snosi Narodni odbor kotara iz svog budžeta.

Kotarska komasaciona komisija pokreće izvršenje komasacije time, što saziva skupštinu svih učesnika, na kojoj se biraju procjenitelji i odbor učesnika od 6—12 članova.

Ovaj odbor učesnika sklapa ugovor s ovlaštenim izvođačem tehničkih radova, a ujedno je savjetodavni organ komasacionoj komisiji u toku provođenja postupka.

Ugovorom se izvođač tehničkih radova obavezuje na izvršenje predviđenih radova u određenom roku, a učesnici na plaćanje troškova tih radova, i to u određenim obrocima postepeno prema izvedenim radovima komasacije.

Zakon dopušta da učesnici, koji ne plate određenu svotu novca u ime komasacije, mogu podmiriti te troškove ustupanjem jednog dijela zemljišta.

Pošto je komasaciona komisija provela postupak za ispravak zemljišnih knjiga, sastavlja se iskaz zemljišta o stanju prije komasacije, zatim se vrši procjena vrijednosti zemljišta pojedinih parcela, koje se razvrstavaju u više klasa, za sve kulture zemljišta.

Iskaz stanja zemljišta prije komasacije s procjenom izlaže se Narodnom odboru općine u roku od 15 dana, pa se pozivaju učesnici da izvrše uvid. Učesnici vršeći uvid mogu staviti prigovor protiv procjene, a ujedno i prijedloge, u kojem bi predjelu željeli dobiti novi posjed.

Pošto je komisija riješila eventualne prigovore, tehnički izvođač sastavlja plan zemljišta za dodjelu no-

vih površina prema vrijednosti posjeda prije komasacije.

Poslije toga komisija saziva skupštinu učesnika. Tu se uz izlaganje novog plana zemljišta, koje se ima dodijeliti, raspravlja s učesnicima i odborom učesnika gdje i koliki će im se posjed dodijeliti. Prema rezultatu ove skupštine sastavlja se iskaz zemljišta o stanju poslije komasacije, zatim se vrši iskolčenje zemljišta, pa nakon izvršene revizije izlaže taj iskaz u Narodnom odboru općine u roku od 15 dana. Čim istekne izlaganje, učesnicima se dodjeljuje novi posjed, nakon čega komasaciona komisija donosi konačno rješenje o dodjeli zemljišta. Nakon pravomoćnosti konačnog rješenja nekretnine se upisuju u zemljišne knjige kao vlasništvo učesnika, prema dodijeljenoj im površini.

Sve eventualne pogreške mogu se još ispraviti u roku od godinu dana nakon donesenog konačnog rješenja.

Na području NRH zadnje dvije godine, a osobito nakon donošenja novog Zakona o komasaciji zemljišta, provadaju se komasacije zemljišta u nekoliko kotareva.

Na teritoriju NO kotara Zagreb dovršena je komasacija zemljišta kat. općine Šaštinovac, pa kada su vidjeli seljani susjednih općina koje sve koriste i blagodati donosi komasacija, zatražili su da se i na njihovom zemljištu provede komasacija. Tako se danas nalaze u toku dvije komasacije, od kojih jedna na području katastralne općine Kupljenovo, a druga k. o. Sesvetski Kraljevec.

Komasacija Kupljenovo vodi se uz rijeku Krapinu i obuhvaća površinu od oko 3000 čhv, a nalazi se u završnoj fazi, tako da će dodjela novih posjeda uslijediti još ovoga proljeća. Ovime će se dobiti oko 2000 katastralnih jutara plodnih oranica, i to na zemljištu koje do sada nije bilo pogodno za obradu i zasijavanje žitarica.

Međutim komasacija kat. općine Sesvetski Kraljevac bit će dovršena istom u jesen 1957. g., jer je ona pokrenuta koncem prošle godine. Područje i ove komasacije (3000 jut. zemlje) bilo je izloženo čestim poplavama, zbog čega se veliki dio zemljišta nije mogao obrađivati, a na obrađenim površinama često je stradao usjev.

Novom kanalizacijom i ovo zemljište pretvorit će se u plodne oranice.

Kada se poveća stručno osoblje novoosnovanog tehničkog ureda povećat će se i broj komasacija na teritoriju ovog NO odbora kotara, jer za to vlada veliki interes.

Ante Kranjac

DVOGODIŠNJA MLJEKARSKA ŠKOLA U BJELOVARU

Svojim rješenjem broj (9051) od 15. III. 1956. Savjet za prosvjetu, nauku i kulturu NR Hrvatske dao je svoju suglasnost za otvaranje Mljekarske škole u Bjelovaru. Na taj način riješen je krupan problem našeg mljekarstva — osposobljavanje stručnih mljekarskih kadrova.

Za bivše Jugoslavije poslovalo je na području Hrvatske oko 130 mljekara, koje su većim dijelom bile vlasništvo stranaca, Nijemaca, Čeha, ruskih emigranata. Većina stručnog osoblja u mljekarama bili su također stranci. Domaći radnici radili su većinom sporedne poslove kao polukvalificirani i priučeni radnici.

Podizanjem velikog broja novih, modernih mljekara poslije oslobođenja zemlje, te obnovom mnogih zadrugnih pogona povisio se broj mljekara u Hrvatskoj do danas na oko 300. Stoga je pitanje stručnih kadrova za ove mljekare postao vrlo akutn problem.

Ovo pitanje nastojalo se riješiti održavanjem duljih ili kraćih tečajeva za mljekarstvo, koje su vodili stručnjaci Zadružnog stočarskog saveza i Udruženja mljekarskih poduzeća. Na taj način prošao je izvještaj manji broj polukvalificiranih radnika kroz stručne tečajeve. Međutim, ovim putem nije se moglo postići trajno i zadovoljavajuće rješenje osposobljavanja stručnih kadrova za mljekarstvo.

Ideja o osnivanju mljekarske škole u Bjelovaru ponikla je još prije rata, ali nije do danas bila ostvarena. U toku 1954. godine pristupio je Zadružni stočarski savez NR Hrvatske uz pomoć Narodnog odbora kotara Bjelovar pripremnim radovima oko osnivanja mljekarske škole. Trebalo je u tu svrhu riješiti niz problema: stanove za učenike, pita-

nje nastavnika, pitanje objekta, u kojem će učenici provoditi praktični rad i t. d.

Za Đački dom izabran je nedovršeni Zadružni dom u Velikim Sredicama, koji je utroškom znatnih sredstava osposobljen za lijep i moderan đački dom Mljekarske škole. U domu su uređene prostorije za smještaj oko 25—30 učenika, pomoćne prostorije, kuhinja, blagovaona, predavaona, kupaonica i t. d.

Objekt za praktični rad nađen je u neposrednoj blizini Doma. To je velika mljekara Mljekarske industrije Bjelovar, kapaciteta oko 25—30.000 litara dnevno, snabdjevena modernim uređajima za primanje, obradu i preradu mlijeka u maslac, sir, kazein i druge mliječne proizvode. Problem nastavnika riješen je na taj način, što su angažirani mladi agronomi i stručnjaci iz pogona mljekare, zatim kao honorarni nastavnici poljoprivredni stručnjaci iz Bjelovara.

U toku 1955. godine raspisan je natječaj za prijem prve klase učenika u dvogodišnju Mljekarsku školu u Bjelovaru za školsku god. 1955./56. Uvjeti za prijem bili su završena osnovna škola, odnosno osmoljetka, te praktični rad u mljekarstvu, starost najmanje 16 godina. Kriterij za prvu godinu nije bio toliko strog, jer se radilo o početku rada jedne škole, koja još nema tradicije u našem školstvu.

U školu su primljena 23 učenika iz svih krajeva FNRJ. Redovito školovanje je počelo 1. X. 1955. godine.

Nastava obuhvaća teoretske predmete i praktični rad. Teoretska nastava održava se svakog dana po 3 sata, a praktični rad traje 5 sati. Nastavni predmeti su ovi: Hrvatsko-srpski jezik, Osnovi društvenog uređenja, Higijena s higijenom rada, Ekonomska geografija, Tjelesno vježbanje, Predvojnička obuka, Osnovi matematike, Osnovi fizike i kemije, Stočarstvo s proizvodnjom mlijeka, Obrada i ispitivanje mlijeka, Sirarstvo s maslinarstvom i mikrobiologija, Mljekarsko strojarstvo i zgradarstvo, Organizacija proizvodnje, administracija i zadrugarstvo.

Od upisanih učenika većina su stipendisti mljekarskih poduzeća i poljoprivrednih zadruga, koji će se po završenom školovanju vratiti u svo-

ja poduzeća i zadruge. Školovanje traje dvije godine, a po završetku polažu učenici završni ispit, koji im daje naziv kvalificiranih radnika. Nakon potrebnih godina provedenih u praksi oni mogu zatim polagati majstorski ispit.

Sve poslove na praktičnom radu vrše učenici pod rukovodstvom nastavnika i mljekarskih majstora mljekare, koji su se pripravno odazvali da školi pruže pomoć svojim stručnim znanjem.

Prva godina rada mljekarske škole poslužit će korisno za stjecanje potrebnih iskustava i za uklanjanje nedostataka, koji postoje u radu. Na taj način Mljekarska škola u Bjelovaru razvija svoj rad kao treća stručna škola ove vrste u zemlji, osim već postojećih: Mljekarske škole u Kraju i Mljekarske škole u Pirotu.

Ing. A. Petričić

OSNIVANJE SEKCIJE ZA MLJEKARSTVO

u Savezu poljoprivrednih komora

Već se dulje vrijeme osjeća potreba, da se riješi pitanje mljekarstva. Nesređeno tržište mlječnim proizvodima, neriješena pitanja proizvodnje, organizacije, prerade, opskrbe velikih gradova konzumnim mlijekom i prerađevinama, tražila su da se poduzmu koraci oko rješavanja tih problema. U tom cilju pristupilo se osnivanju Sekcije za mljekarstvo pri Savezu poljoprivrednih komora u Beogradu. Osnivačka skupština sekcije za mljekarstvo pri komori održana je dne 5. IV. 1956. u Beogradu.

Skupštini je prisustvovalo preko 100 delegata mljekarskih poduzeća, združnih mljekara, Udruženja mljekara, te naučnih ustanova koje se bave naučnoistraživačkim radom s područja mljekarstva.

Na skupštini je razmotreno pitanje mljekarstva u cjelini, problematika mljekarstva, te neposredni zadaci, koji stoje pred tom granom privrede.

Izabran je upravni odbor sekcije za mljekarstvo, u koji su ušli predstavnici mljekarskih poduzeća i združnih organizacija iz cijele zemlje, te predstavnici naučnoistraživačkih ustanova, koje se bave mljekarstvom.

Kao glavni zadatak sekcije za mljekarstvo postavljeno je sređivanje prilika u našem mljekarstvu, koordiniranje rada svih poduzeća i ustanova u zemlji, koje se bave mljekarstvom, zajedničko razmatranje i rješavanje svih tekućih problema u mljekarstvu.

Na osnivačkoj skupštini je prihvaćen pravilnik sekcije. Među ostalim zadacima Pravilnik predviđa i ove: donosi plan rada za određeni vremenski period, prikuplja statističke podatke i prema analize, predlaže tehničke mjere i način kako će se izvršiti, proučava i predlaže mjere u cilju unapređenja mlijeka i mlječnih proizvoda, prati proizvodnju i ukazuje na slabosti i nedostatke, donosi zaključke i odluke po pitanjima proizvodnje, prerade i prometa mlijeka i mlječnih proizvoda i t. d.

Upravni odbor sekcije za mljekarstvo razmotrio je stanje u mljekarstvu te je izdvojio nekoliko problema, koji prvenstveno traže rješenje.

Zaključeno je da se ubrza rad na rajonizaciji otkupnih područja pojedinih mljekara, da se sredi pitanje otkupnih cijena mlijeka, nastojeći da se postignu cijene za dulji period. Nadalje je dogovoreno da se kod gradova traži donošenje mjera, kojima će se najprije suzbiti a kasnije sasvim zabraniti prodaja mlijeka preko prekupaca, »kantara«. Kao važan zadatak postavlja se pitanje proizvodnje mlijeka. Potrebno je također pojačati učešće združnih organizacija na unapređenju mljekarstva. Predviđeno je osnivanje mljekarskog servisa po republikama i za cijelu zemlju.

Ing. A. Petričić